

ahonnan a papírlap lassan eltűnik, megszűnik, egyszer csak nincs többé, nem papírlap többé, csak a golyó háttére, a gömb közege. A gyermek nézi, nem csodálkozik, nézi, székén előrehajolva, messze behajolva az asztal fölé, legalábbis úgy érzi, hogy messze behajol, legalábbis úgy szeretné, míg lassan ő sincs már, míg lassan ő is a gömb közege, a gömb meg az övé. Ő kissé hátradől, nézi a rajzot, javítgat rajta itt-ott, nincs meglegedve vele, szemmel láthatóan nincs meglegedve, nézi egy darabig, majd hirtelen felkapja a papírlapot, és összegyűri, gombóccá, szabályos golyóvá gyűri, nyomkodja a keze melegében puhuló papírt. Közben néz maga elé felvont szemöldökkel, közben néz a gyermek elkerekedett szemmel, homlokába szaladt szemöldökkel, néz, és többször megborzong. Ő egy ideig gyúrja még a papírt, azután odadobja az asztalra, az előtte fekvő üres lapra. A dobás lendületétől a golyó a lapról továbbgurul, és valahol a többi papír fölött, a vizespogár közelében landol, inog egyet-kettőt, majd megáll. Ülnek, nézik az asztalt, az asztalt, melynek fekete lapján a papírlapok és a vizespohár mellé egy majdnem teljesen szabályos papírgolyó is megjelent, nézik, ő az asztal inenső, a gyermek az asztal túlsó végén, az idő túlsó végén, két kezével lába mellett a székre támaszkodva, előregörnyedve. Ül, kezében a ceruza, és nézi a gyermeket, amint az az asztalt nézi, tekintetében hol a vizespohárral, hol a gömbbel, hol az üres papírlapokkal, hol újra a papírgolyóval, nézi, amint megtelik velük, nézi, amint megtelnek a gyermekkel, a gyermek tekintetével, míg az asztal remegni kezd, finoman reszketni, hogy a vizespohár útra kel, rezzenéstelen vízszinttel utazni kezd az asztal lapján, hang nélkül rázkódni, míg a gombóc is utazik, elindul az asztal lapján, elindul a papírok felé, átkel rajtuk, kilép az asztal feketéjéből, belép a papír, a legfelső papír fehérjébe, majd újra az asztal lapjára gördül, és vissza, míg megáll a papír közepén, szín nélkül a papír fehér keretében az asztallap fekete keretében. Ül, és néz maga elé, nézi maga előtt a fehér papíron a majdnem szabályos gömböt.

Somlyó György

HOMMAGE À KAVAFISZ

3

Kavafisz első verseit írja, 900-as évek, Alexandria

Ő nem várta a barbárokat,
mert tudta, hogy el fognak jönni,
már ott is állnak a limeseken.
Tudta, hogy el fognak jönni több hullámban, és feltartóztat-
hatatlanul előzőnlük a századot.
Ezért elhatározta, hogy nem adja ki a verseit, ezt sem,
amelyiken most dolgozik,
csak tíz-egynéhány példányt nyomtattat belőlük a barátainak,

de azokat aztán merített *Helione* papiroson, archaikus sztélék-
 ről másolt, de klasszicizált *Heraklét* betűkkel.
 Tudta, hogy a történelem folytonosan elküldi és elvárja a
 barbárokat és a barbárok folytonosan eljönnek,
 de nem hoznak semmire megoldást,
 és hogy a barbárok ellen csak ezekkel a merített
 papirosokon féltő gonddal elhelyezett különleges betűkkel
 lehet küzdeni
 csak azokon sejlík át és csak ha a fény elé a megfelelő szögben
 tartjuk,
 ennek a tudásnak egyetlen vízjele,
 amivel jelezni lehet az eljövendőknék,
 hogy a barbárok mindig itt lesznek,
 de a megoldás – ha van – mindig másutt lesz,
 mindig ezekben a kézzel metszett tipográfiaíakban ezeken a
 történelem mocskos fürdőjéből kézzel merített patyolat-
 tiszta *Heliona* papirosokon.

ESZKHARA

Egy oltárkő megilleti. Egy *esz-
 khara*. S talán a bárány vére is, mely
 rácsorog. Hisz annyi vér megy pocsékba
 méltatlanabban is. Ő csak egyetlen
 pontra irányult mindig: önmagára;
 vagy démonára: arra, mi nem ő.
 És ha kitért, mindig csak önmagából
 tért ki, hogy az útfélre hányva kelljen
 feltápáskodnia. Mindig maga
 volt saját áldozata. Soha más.
 Mindenét mindig elvesztette, hogy
 visszanyerje magát a veszteségből.
 Nem védekezett. Kitért. Tudta, nincs más
 védelme, csak ha nem védi magát.
 Csak egyre összpontosított. Ha nem
 is istenre, valamire, ami
 istenhez hasonlít. Ha van ilyen.
 Megilleti tehát a kő, az állat
 vére és az ital. Ha majd az ő
 vére is elcsorog. Hiszen maga
 is az volt, az *lesz*, mint mindannyian.
 Egy oltárkő megilleti. Ha majd

RONSARD NEM TUDJA MIT GONDOL S NEM GONDOLJA AMIT TUD

Már csak elalvás előtt gondolok rád
nem szeretlek már hát nem is gyűlöllek
pedig tudom gyűlölni kellene
ha tudnám gyűlölni akit szerettem

most sokan *másra* gondolnak tudom
de te tudod hogy én *rád* gondolok
ez is a kettőnk titka mint a többi
gondolhat róla bárki bármit is

s hogy te kire gondolsz és mit feledtél?
már azt se tudom szeretném-e tudni
betörtél mint gyerek egy ablakot

nem tükröződik benne vissza semmi
csak az ahogy vacogva itt maradtál
s aztán magadtól megriadva elfutsz

de első éjszakánk testszaga most is
élő testként fekszi meg ágyamat
vele alszom el és rá ébredek

(de hát tudom ezt is csak gondolom
könyvem letéve mielőtt elalszom)

„VALAMI SZÉPET”?

Új könyvespolcot?
S még mit nem?
Országok rongyának bőrdhöz tapadt
ringyéből még többet begyömészolni
időd lyukas zsákjába?
Munkára serkentő elismerést?
Elismerésre serkentő munkát?
Vagy ihletet – csak úgy?

Hozzá megélhetést
a megnemélhetésben?
Megélni a megélhetetlent?
Vagy még szerelmet is?
Na ne.
Még *vissza* valamit az elveszettből?
Vagy egy lábjegyzetet még *hozzá* is biggyeszteni?
„Valami szépet”?
Mulasztásokat pótolni?
Hiszen ami múlik
csak elmulasztani lehet.
És úgyis elmulaszthatatlan.
Egy pillanatot ami kilép az időből?
Ha *van* is idő – minden része: *nincs*.
Volt-van. Vagy nem-is-volt.
Hol volt? Hol nem?
Csak mese. Amit valóságnak neveznek.
Volt-nincs? Hiába. Rád
mint egy gyötrelmes Nesszosz-ing
haláلودig rádég az ifjuság.

Tandori Dezső

EGYSZER VÍVÓ

Egyszer vívóversenyzőkkel utaztam együtt,
vagyis külön tőlük, hazafelé
a párizsi gépen, régi vívó-
bajnokokkal – hamar rájöttem, nem lehetnek
mások, bár nem láttam, kik. De a nagy olimpiai
döntők, ötvenkettő, ötvenhat, mind
előjöttek; ezt aztán, ahogy a tranzitban
összeismerkedtünk, mondtam is
Kárpáti Rudolfnak, és hogy mennyire örülök.
Akkor nekünk ők... és a többi. A zene, a zene,
mondta ő, a vívás csak játék. Mondtam,
ez valahogy így van az irodalomban is.
Még megbeszéltük a poggyászok ideális
fazonját, ahogy Ottlik és Los Angeles bajnoka
a tisztí nyugdíjat a gödöllői HÉV-en, és
elköszöntünk. Hát igen, a zene, énekesnőkről (beat-!)
beszélgettek, operazenekarokról